Ч. 117 (14.015). Львів, вівторок 7. травня 1935. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II пов.
Конто почт. щадн. 504·060. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 доляр, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

‡

Проф. д-р Станислав Дністрянський.

* 13. XI. 1870. † 5. V. 1935.

З Ужгороду наспіла до нас коротка вістка: в неділю 5. травня ц. р. помер там довголітній професор львівського університету і посол до віденського парляменту, опісля ректор українського університету в Празі, д-р Станислав Дністрянський. Ця сумна вістка вкриває жалобою все українське громадянство.

Станислав Дністрянський уродився 13. листопада 1870. р. в Тернополі, де й покінчив гімназію 1888 року. Опісля записався на правничий факультет віденського університету, де в 1894. р. промувався на доктора прав. У 1895. і 1896. р. продовжував свої наукові студії в Берліні й Ляйпцігу та брав діяльну участь у семинарах проф. Дернбурга, Адольфа Вагнера, Бихера Вахи і Штрогаля.

Повернувшись до краю, працював науково дальше і в шкільному році 1898—99 промувався на доцента львівського університету. Вже в 1901 р. став він надзвичайним професором цивільного права у томуж університеті. Як професор розвинув Дністрянський широку наукову працю і виховав цілу генерацію учених українських правників.

Іменований дійсним членом Наукового Товариства імени Шевченка у Львові, обняв проф. Дністрянський редакцію „Часописи правничої і економічної" (10 томів від 1900—1912) і „Правничої Бібліотеки" (4 томи від 1900—1909); пізніше став редактором „Правничого Вістника" (6 випусків, 1906—1913) в характері голови „Товариства українсько-руських правників" у Львові.

У 1907. р. увійшов проф. Дністрянський до віденського парляменту, вибраний послом з національно-демократичної партії. Як посол звернув проф. Дністрянський головну увагу на: 1) акцію заснування українського університету у Львові; 2) збереження прав української мови по урядах; 3) акцію перепису населення в 1910. р.; 4) леґіслятивну працю в судовій комісії австрійського парляменту. В цій комісії він склав м. ін. проєкт закону про обезволення та був головою підкомісії для нарад над реформою цивільного права.

Підчас великої війни був проф. Дністрянський авдітором при військовому суді у Відні. Після розвалу Австрії взяв він діяльну участь у заснуванні вільного українського університету у Відні, опісля у Празі. В р. 1921—22. був деканом правничого факультету, в р. 1922—23. ректором українського вільного університету у Празі.

Як великий приятель молоді, заснував він з кількома діячами зараз по втраті української державности Українське Товариство Прихильників Освіти у Відні, яке поставило собі за головну мету нести матеріяльну й моральну допомогу українській студіюючій молоді. Під його проводом розвинулося це Товариство з малих початків у могутню допомогову організацію для молоді, що наплнвала у небувалому ніколи досі числі з усіх українських земель до ріжних осередноевропейських держав на студії. За кілька літ праці Т-во Прих. Освіти у Відні помогло скінчити студії за кордоном цілим сотням української молоді, в чому безсперечно львина заслуга Покійного, про що завжди з вдячністю згадують усі ті, що користали з допомоги того Товариства. Колиж число українських студентів за кордоном, зокрема в Австрії, сильно змаліло, проф. Дністрянський рішив перевести ліквідацію Т-ва Прихильників Освіти у Відні, чи радше перенести його осідок до Львова і передати сюди все майно Т-ва та зобовязання супроти нього. Це й перевів він у життя і після того львівське Т-во Прихильників Освіти вело також кілька літ інтенсивну допомогову акцію з великою користю для молоді.

Наукову діяльність проф. Дністрянського на полі права характеризують три головні напрямки: 1) т. зв. соціольоґічна метода, 2) змагання до свободи досліду права, 3) метода еволюційного розвитку в історії права. В перших двох напрямках станув Дністрянський в літературі цивільного права на шлях, яким пішла соціольоґічна школа в науці права 20-го віку. В пізніших працях доповнив Дністрянський свою соціольоґічну методу методою еволюційного розвитку в історії права — і так повстала теорія „суспільних звязків". Завершенням нового напрямку є нова систематика цивільного права, яку Дністрянський переводив у своїх новіших творах. У судовій практиці послугується найвищий суд у Відні ще по нинішній день деякими висновками габілітаційної праці проф. Дністрянського. Бачну увагу звернув Дністрянський і на правничу термінольоґію та видав переклад цивільних законів на українську мову з суто науковим коментарем. Крім цього видав він багато праць з державного права, з історії фільософії, з політики, статистики і т. д.

Як людина визначувався С. Дністрянський мягкою, дуже симпатичною вдачею; був громадянином наскрізь культурним і товариським. Був завжди скромний, як пристало вченому і не шукав почестей у суспільному житті, хоч і не оминав його обовязків. Поруч своєї наукової праці відчував він живо суспільні потреби і брав участь у неодному товаристві, в неодній акції, завсіди совісний і працьовитий. У поведінці з людьми вмів зєднувати собі їх симпатію своєю природністю і простотою. Проф. Дністрянський належав до тих наших громадян, що вміють невтомно і безкорисно працювати для самої праці, яку вибрали, яку полюбили і якій службу уважають метою свого життя. Ту любов до свого предмету студій умів перелити у своїх численних учнів. Як людина гуманна, розумів він важке становище неодного, що тяжко пробивався серед матеріяльних злиднів і в міру своїх сил допомагав тим, що опинились у скруті, або потребували підтримки, поради, чи теплого слова.

Як справжній европеєць підносив він в очах тих чужинців, з якими зустрічався, повагу для нашої культури, що має таких громадян, культурних робітників і вчених. До останніх хвилин свого життя працював для своїх і серед своїх в Ужгороді, де його дружина веде музичну школу, не шукаючи легкого хліба між чужинцями. Там і постигла його смерть від розриву серця.

Вічна память заслуженому Вченому і Громадянинові.

Три і пів міліярдова позичка в СССР.

У суботу 4. травня ц. р. центральний виконавчий комітет СССР оголосив декрет про нову внутрішню позичку. Позичка призначена на фінансування другої пятилітки. Висоту позички означив декрет на 3 і пів міліярда рублів. Половина позички опроцентована на 8 відсотків, друга половина без відсоткова є преміcвою позичкою. Висоть премій сягає до 185.422.000 рублів.

Всесоюзна рада професійних союзів СССР видала відозву до всіх робітників з покликом, щоб підписали позичку у висоті 3-тижневого заробітку. Колективним господарствам призначили позичку у висоті пересічного тритижневого доходу.

У справі виховання
нашої шкільної молоді.

Від Редакції. Нашим читачам звертаємо особливу увагу на важенний зміст цієї статті. При цьому зазначуємо, що на порушені в ній теми будемо радо друкувати і дискусійні статті.

Від липня 1934 року у звязку з уоняттям пок. дир. Бабія на сторінках „Діла" й української преси появилося чимало статтей на тему виховання й поведінки нашої молоді. З винятком двох редакційних статтей у „Ділі", присвячених згаданій трагічній події в Академічній Гімназії у Львові, продуманих і обективних, усі інші були писані з вужчого і не завжди безстороннього погляду. Згодом статті вже не були звязані з жалюгідним випадком у згаданій гімназії і доторкали ріжних ділянок шкільного виховання, але робили враження чогось недотягненого. А тож не досить у статтях та дописах стверджувати істнуючий стан, але треба шукати виходу і способу, як небажане змінити на краще.

У більшості згаданих статтей наша молодь стрінулася з безоглядним осудом. Та не забуваймо, що треба вину розділити, перекидаючи частину з неї і на тих, у чиїх руках, та в чиїй оруді виховна праця й керма.

Не критикуватиму шкільну владу; за що лекше ніж за таку критику? Вона авторові зєднує навіть симпатії читача. Я запитаю, чи виховники окрім відповідальности перед шкільною владою почуваються теж до відповідальности перед своєю суспільністю і перед тими будучими громадянами, що тепер сидять іще в шкільній лавці? Це ще доріст, та саме тому треба запитати, чи виховники старалися показати йому серце і здобути довіря на те, щоби навчити цю молодь учнівських і громадянських чеснот? Чи замість того може, йдучи на уступки і для плиткої популярности, не вдоволялися виховники деколи самою тільки недоцільною мягкістю проти молоді? Чи кожний учитель-виховник окрім офіційно наказаних, часто несамостійно зложених, непоновлюваних „плянів" виробляє собі продуману програму виховної праці, і не перед самою вже виховною конференцією в школі, а як людина і громадянин, провірював цю свою працю?

Автор цієї статті стрічається з учителями українцями, поляками, німцями, жидами. На жаль, наше учительство представляється менше корисно. Не згадуймо про те, що котрийсь учитель — як популярно кажуть — спинається і підлазить по плечах молоді вище. Буває таке, може не тільки в нас, тай про таких лицарів не місце тут говорити. Зате шкода, що більшість учителів українців не бажає собі „школи праці" і „нової школи", навіть і в Польщі офіційно вже признаної. Жиди з доброї волі прийняли її в своїх приватних заведеннях — ми не хочемо її навіть у державних, бо... якже важко тоді працювати! Касарняна школа з тресурою і карами замісць батьківського виховного впливу з моральним авторитетом — і вигідніша і лекша; крім суворости і бюрократизму вона вимагає не багато зусиль.

Хай собі учительський світ шукає доріг і для поступу, нам добре з давнім. І не варто яки

мись там новостями в користь українським дітям звертати на себе багато уваги зверхників!

А що така школа-касарня в нинішню добу аже тільки віддалює молодь від учителя; що заганяє молодь туди, де не бажано її бачити; що в таких умовинах лівим облекшується їх зусилля, коли вони заходяться втягати і втягають нашу молодь на свої бездоріжжя — щож, чи це багатьом учителям вадить? Добре, що не їм, а хіба тільки загалові шкода з цього.

Третій чинник „Дім", тобто батьки, в цілому і без решти перекинули тягар виховної праці на школу. Здебільша воно й по інших краях так водиться й виходить на здоровля. Головно життєві умовини, неменш і потреба фахового знання і високий рівень шкіл та учительства виправдує такий, далеко посунений поділ праці в суспільності. Проте самаж таки школа, подекуди навіть устрій школи, застерігає батькам співпрацю в ріжних формах (як: кружки, комітети, в Німеччині шкільні громади). Знову громадянське життя вкладає на батьків обовязок промовляти прилюдно, головно в пресі (і то фахово популярній), дбати про виховання молоді всіма конституційними засобами в державі.

У нас батьки не розуміють своїх прав і обовязків, не стараються зрозуміти їх, навіть нехтують ними. Преса (фахова) не допомагає їм, спеці й учительський світ не обертають свого знання й досвіду по-горожанськи в користь справи, занадто мало матеріялу і домагань передають вони нашим відповідальним діячам і суспільним керманичам.

У нас організовану співпрацю „Дому" в ділянці шкільного виховання представляють собою лише батьківські кружки, зведені на жаль до самого тільки доживлювання дітвори, а залишені жінкам. Кожна мама час праці в батьківському кружку вважає за египетську неволю і жде тільки виходу дитини від фараонів. Навіть не таяться вони з цим і зітхають голосно. Один примір засвідчить знову, як мами і кружки розуміють свою співпрацю.

Ото жінка одного чолового громадянина, обрана головою батьківського кружка при одній державній гімназії, на загальних зборах виповілася коротко, ясно: „Високоповажаний пане директоре! Ми на те, щоби виконувати ваші накази; прошу видавати нам зарядження, кожне буде виконане льояльно і точно". В кружку при іншій гімназії голова (старший судовий радник) не тільки жде наказів п. директора, але скільки разів вимовляє слово „директор", зараз схиляє голову, встає з крісла і шурхає підошвами. Якщо перший директор не має енергії на збуг, він скривиться, почувши декларацію пані голови, бо вже він наказує терціянам, а тепер записалися в почот ще й мами. Якщо другий директор знає „бон-тон", він заборонить п. радникові зриватися з місця. Обидваж директори хіба може бачуть, що третій чинник прилюдної виховної праці сам себе перекреслив.

Скромненько, навіть дуже, користуються батьки своїм правом і в пресі, а водночас покликана до цього, шкільним справам присвячена преса, не так то видатно приходить їм у поміч. Один із наших фахових органів робить вражіння, що зміст його не так пристосовується до виробленої програми, (хіба, що її цілком нема?), як радше залежить від надсиланого, отже здебільша припадкового матеріялу.

Четвертий чинник, молодь, храмає, хитається, блукає і преться туди, де її приманюють. Годі! Адже більшість учителів (прихильники касарні й муштри), всупереч новим течіям, навіть не признає цього чинника, вважаючи молодь не за співробітника, а за предмет свого труду. Це так виглядає, як би хтось уважав суспільність за предмет у руках уряду. В польських школах це вже пройдені стовпи — щоби так воно було, цього пильнує сам шкільний надзір. Отже польські школи, вслід за світовими зразками, дуже інтензивно дбають про заклясове життя молоді під шкільним дахом. Воно здебільша скупчується в школярському самоврядуванні, але в наших школах один директор заведе його, а наступник скасує. В другій школі якесь воно обкроєне, це самоврядування, у третій заганяє у таку кімнату, де стіни мають уха.

Жалься Боже! Щоби молодь могла вижитися, про це ні мови, бо навіть і в приватних школах не мають кружки мудрої, щирої опіки й керми, так що не приносять вони молоді правдивої користи, істнуючи здебільша на папері. А шкода! Бо наша молодь добра, талановита, спосібна, ідейна і моральна. Хто вчив по чужих школах, той навчився цінити нашу дорогу молодь, квіт нашої нації. Прегарний з неї матеріял, але — річ ясна — потребує опіки і ради; потребує позитивної праці замісць цілого лісу заборон на кожному кроці; потребує відтинку, де можнаб їй зміряти, спробувати, провірити свої сили, набратися вправи. На жаль не находить вона цього, і так то плідна, урожайна нива, велике національне богатство марнується й пропадає.

Одну чи дві сторінки цього дуже сумного становища, в якому опинилося прилюдне виховання нашої молоді, дописувачі в українській пресі представляли так, що окрім одного тільки Карманського, обвинувачували за цей стан саму тільки молодь і що хіба якісь темні, посторонні, невідповідальні чинники, що поривають і збавляють наш доріст. (Не дайте!) Ба, на їх думку, сама тільки молодь винна тому, що жіночу учит. семинарію у Львові перед часом розвязано і замісць окремої жіночої гімназії ми дістали тільки утраквістичні відділи при Академічній гімназії у Львові. Адже позатим у творенні нових українських шкіл такий великий поспіх!...

Усі такі справи, спостереження і міркування без обгорток не лише можна, бо й треба обговорити, але зробім це в своїх кругах і на зборах, на зїзді виховників-учителів і батьків, а не друкуймо цього в пресі, так від „а" до „я", без обиняків, для всього мира, для своїх і для чужих, та ще послугуючись одностороннім мірилом.

Згадані статті не залишилися без відгуку, бо з якими ось заявами і рефлексіями на порушені теми виступив один учитель прилюдно. На шкільному святі одної гімназії в перших кріслах засіли запрошені гості: повітовий староста, делеґат шкільної кураторії, місцевий бурмістр (усі поляки), а промовець, описуючи працю Учительського Збору своєї гімназії, в приняві ріжнонаціональної публики сказав: „Шкода, що Пласт розвязаний і недозволений, бо через це вся українська молодь (отже і з вашої гімназії пане учителю) пішла на нелеґальний шлях і працює в підземеллі". Чи не цінне, прилюдне (очевидячки не в злій думці зроблене) ствердження перед владою?

Вертаючись до порозкиданих у пресі, і коротших, і довших, навіть довжелезних статтей про шкільне виховання нашої молоді, треба вимагати, щоби вони були починном до зорганізованої праці, а не альфа-омеґа авторського подвигу. Адже ціль і завдання статтей не повинні бути в них самих, а в започаткованій у звязку з ними праці. Зміст статтей, друкованих від липня 1934 р., поданий педагогам і батькам на скликаному зїзді, відповідні резолюції і відповідний комітет, завязаний для виконання ухвалених резолюцій — можуть і повинні принести користь, але друк статтей у щоденниках і часописах на те, щоби були друковані, це, на жаль, постріли в порожне.

Нехай же в найближчому часі філії Учитель. Громади і Взаїмної Помочі приготують матеріял, на початку головних ферій треба відбути педагогічні зїзди, а ці зорганізують постійні комісії і мішані комітети для виховних справ.

Водночас треба рушити справу видавництва для молоді. Шкільні бібліотеки пустіють, никнуть. Завідувачі бібліотек знають одне: з року на рік викидати книжки одну за одною за те, що вони написані раніше ніж народилась повоєнна карта Европи. Додайте до того, що неоправлені і частіше читані книжки збавляються. Так то полички й шафи опорожнюються, на прибуток „нема грошей", молодь відвикає від української книжки, думає, що її не було, нема, не буде і не треба. Частина молоді, очевидно, читає те, що захопить поза школою, не питаючи, чи ця лектура подобається виховникам, чи ні.

Відчуваючи голоднечу, молодь іде туди, де дають їй духову поживу. Якости цієї поживи вона й не в силі розібрати й оцінити. У школі не находить молодь доброї керми, тільки в найліпшому разі зідхання, які треба так розуміти: „Ми раді би, та нам не вільно. Така наша доля". (І що? Спускаймося на дно панове!). Повторім зайвий раз: самою забороною і заказом не збудуєш, молодь вимагає руху і життя, требаж для неї позитивно працювати. В нашому випадку треба дати молоді книжку, журнали, часописи.

Виховувати треба й батьків на те, щоби вони виховували молодь. Недержавна нація не може зректися виховної праці дома, залишаючи її самій школі. Дім мусить доповняти національне виховання, так само як видавнича секція мусить мати на оці українознавство, вичеркнене з прилюдного навчання.

І тут розгортається простір праці для Товариства Опіки над Молодю. Воно повинно хоч тепер розсилати анкети, скликати конґреси, влаштувати курси, низку відчитів, викладів і необхідно — дискусійних вечорів для батьків.

Дискусії на трьох-чотирьох загальних зїздах Рідної Школи зайвий раз і наглядно переконали нас, що висліди виховної праці в приватних, не то державних школах вимагають доповнення і поправок. Якщо не зорганізувалосьб до цього старше, поважне громадянство плянового, доцільно і впору — зазнаємо великої необчисленої втрати. І то безповоротно, бо разом із нашою втратою — не дурім себе! — хтось і щось росте і кріпшає.

Велика відрада і надія в тому, що в школі і в батьківських кружках так сильно заступлене українське жіноцтво, а вонож виявляє в останніх часах так багато заінтересування громадянськими і зосібна національними справами!

Л. Ж.

Ліґа Націй під диктатом Франції і СССР.

БЕРЛІН, ПАТ. Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє: „Діпльоматіш-Політіше Кореспонденц", офіційний орґан міністерства закордонних справ помістила велику статтю під наголовком „Французько-большевицький союз і Ліґа Націй", в якій пише таке:

З початком цього року дали почин до акції, якої метою було довести до збірної безпеки на основі свобідних переговорів. Цю акцію розбив підписаний французько-большевицький союз. З кінцевого протоколу виходить, що цей союз звернений виключно проти Німеччини, виступає проти збірної акції і вводить глибокий вилім у пакті Ліґи Націй. У майбутности Рада Ліґи Націй буде приймати рішення під натиском Франції і СССР. Французько-большевицький договір не числиться з одноголосним рішенням у спільній справі. Франція і СССР злегковажать усі перешкоди Ліґи Націй і спільно підуть до війни.

—o—

Українці шестий нарід в Европі.

ОФІНОР повідомляє з Парижа, що найбільший французький тижневик „Ґренґуар" замістив у числі з 21. квітня статтю про мови, які треба знати сучасній молоді. Спираючись на статистику, вироблену проф. штрасбурського університету Теніером, автор подає, що в Европі є всього 120 мов, але з того числа лише 9, які варто вчити, а саме в порядку важности: німецька, російська, англійська, італійська, французька, *українська*, польська, еспанська та румунська. Отже в цій листі українська мова є на шестому місці, але перша після мов, які мають уже здавна загальносвітове признання.

—o—

Політичне значіння святочних днів у Люрд.

Політичні кола Ліґи Націй підкреслюють велике значіння святочних днів у Люрд з нагоди закінчення ювилейного року, в яких узяв участь французький уряд, перекреслюючи тим самим свою колишню протицерковну політику. Святочні дні у Люрд зробили велике вражіння на міжнародні політичні кола. В їх світлі протицерковні виступи в Німеччині відокремлюють її морально, подібно як це вже сталось на політичній ділянці.

25 літ на престолі найбільшої імперії.

ЮВИЛЕЙ АНГЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ.

Англія почала вчора святкувати 25-ліття панування свого короля Юрія V. Ювилей цей неподібний до ніякого іншого, він протягнеться кілька тижнів і в ньому візьме участь не тільки все населення Англії, але й поодинокі частини найсильнішої нині імперії — британської.

Пошана, якою користується король в Англії мало зрозуміла для пересічного европейця в нинішній добі, після останніх досвідів війни та революцій. Англія — країна великої пошани традиції, не механічної, безвладної, а тої, що втягнула в себе досвід довгих поколінь і великих розумних керманичів держави. Конституційна монархія, якої тримається досі Англія відповідає якнайкраще поняттям і потребам свободи англійського громадянина. Король для них це символ єдности великої імперії, поодинокі частини якої мають велику свободу і живуть окремим життям, не меншим, ніж деякі самостійні держави.

Король Юрій V зєднав собі величезну популярність своїм незвичайним тактом, скромністю і простотою поведінки. Нинішні величаві, грандіозні свята не відповідають ні трохи рисам його особи, що все життя оминала парад і маніфестаційних виступів. Та тут звеличують не особу, а ідею 25-літнього правління на одному престолі у добі, коли тих престолів залишилось так мало.

Юрій V стояв завсіди понад боротьбою партій і груп. Він не пробував накидати своєї волі тим, що вели державну політику і вмів оминати з ними конфлікту. Вся його увага була спрямована на те, щоб широкі маси народу мали довіря до політиків, яким поручив він керму держави. Його прилюдні виступи завсіди дуже стримані, обережні; він ніколи не намагається переступити меж представника, що засовує тільки дуже загально напрямні лінії політики, устійнені у порозумінні зі своїми міністрами.

Коли батько його Едвард VII любив назверхню пишноту, бурхливе життя і гострі виступи, Юрій V нагадує своєю рівновагою королеву Вікторію в її зрілому віці. Він майже не має приватного життя — таке воно просте, для всіх відкрите. Хто знає, яку ролю грає в англійському житті прилюдна опінія, розуміє, якими зразковими прикметами чоловіка, батька та голови рідні мусить визначатись король, щоб міг зєднати собі беззастережну шану, навіть серед опозиційних партій.

Коли порівняти нинішній стан британської імперії з 1910 р., бачимо, як сильно вона змінилась за той час. Т. зв. домінії: Канада, Австралія, Півд. Африка, Нова Зеляндія, Ірляндія, Новофундляндія стали майже незалежні. Вяже їх з Англією тільки король і те, що покищо більше відокремитись від Англії, ніж уже це зробили, не хотять. Недалеким від незалежности став Єгипет. Індія дістала великі реформи; наслідком війни Англія поширила свої впливи дістаючи від Ліги Націй мандат у німецьких кольоніях в Африці (Танганіка, Півд.-захід. Африка, частина Камеруну і Того), в Австралії — частина Нової Ґвінеї, острови Мелянезії та Самоа і в Азії давні турецькі володіння — Ірак, Палестина, Трансйорданія.

Та справа не в самих просторах. Впливи Англії на морі, на головних шляхах і вузлових пунктах плавби, у пристанях і воєнних базах величезні. Її торгівля не обмежується на власних кольоніях, а панує скрізь своєю меткістю, енергією, передбачливістю і валютою. Королівський ювилей це нагода для англійців святкувати 25-ліття суспільного ладу, неподібного до ніякого іншого, в якому монархія дає змогу розвинути у громадян якнайбільше індивідуальної ініціятиви і користуватись якнайширшою демократичною свободою.

*

Уже напередодні королівського ювилею 100-тисячна юрба зібралась перед бекінгемською палатою. Всі будівлі в Льондоні ілюміновані. Крамниці та будинки державних установ прибрані всякими прикрасами. На домах повівають прапори, вулиці вбрані у фестони та ґірлянди. Рух у підземельній залізниці, автобусах і автах небувалий, гарячковий. Тисячі людей шукають якнайкращого місця, щоб приглянутись походові, що йтиме з королівської палати. Маси народу приїзджають теж із провінції.

Большевики в сліпій вулиці.

Дещо про дивоглядні парадокси як наслідки суперечностей у практичній політиці большевиків.

II.

(Докінчення.)

Вимовна ленінсько-лібкнехтівська заворожена формулка, що — мовляв — пролетаріят повинен „замінити імперіялістичну війну на домашню війну“ є якраз цим небезпечним вістрям, яким — якщо ним незручно орудувати можемо перетяти **лінію літвіновської політики.** Війна, яку ведуть Совіти в союзі з деякими капіталістичними державами проти іншої групи капіталістичних держав не є „імперіялістичною“ війною! Не є вона нею навіть тоді, колиб по стороні партнерів Совітів і в союзі з Совітами ділали нераз, але сто разів ріжні імперіял. потуги та імперіялістичні мотиви. Але колиб така війна — що там слова! — навіть і була **імперіялістичною** війною, то її „переміна в громадянську війну“, якщо по стороні цієї війни йдуть Совіти — оті Совіти лише ослабилаб а взагалі підірвалаб шанси їхньої перемоги. Прошу собі уявити таку нісенітницю: приходить до війни, російська червона армія атакує Польщу, але Франція не може прийти Росії в допомогу через рівночасне заатакування Гітлера тому, що французькі марксисти кидають у цьому моменті гасло: „Ворог наш є у нашім власнім краю; оберніть кріси; замініть грабіжний імперіялістичний похід французької буржуазії проти Німеччини, в пролетарське повстання французів проти своєї власної буржуазії!“ У висліді ми малиб громадянську війну у Франції. Але Гітлер був би побідником. Подібно булоб і в Англії, в Італії, в краях Малої Антанти, Зл. Державах Америки. І побідив би не тільки Гітлер, але теж Польща, але теж Японія і їх дрібніші союзники. Тоді: большевизм — геть! Навіть лібералізм — геть! Переможець стає тоді паном землі. Це ми маємо пропагувати? Це булоб божевілля! Це був би найбільше диковинний злочин! Це все не малоб навіть крихітки чогось спільного ані з робітничим рухом, ані з пролетарською політикою, ані із соціялізмом, ані з комунізмом, ані з світовою революцією. Тільки ідіоти, які тримаються перестарілих супровідних кличів, немов ті панки з 90 років мин. стол. своїх стоячих

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ 2)

Чи письменник мусить мати світогляд?

II

(Докінчення.)

Письменник не мусить мати світогляд, коли світоглядом називаємо суцільний, передуманий, гармонійний погляд на світ. Світогляд — це плід не тільки довгих досвідів і довгої інтелектуальної праці, але ще й винятковий дар, доступний нечисленним: тим, що тисячні явища зверхнього світу та вічно пливкі прояви духового життя вміють связувати нитками ясних ідей. Нам усім ніяково признатись, що ми не маємо світогляду, тимто світоглядом радо називаємо свої погляди на всі життєві справи, починаючи від останньої політичної ситуації, аж до космічних проблем, хочби не знали нічого ні з соціольоґії, ні з фізики, ні з космографії.

Та із справжнім світоглядом справа в літературі теж не стоїть легко. З менту, коли письменник починає проводити у своїх творах загальнофільософічні, суспільні чи виховні ідеї — він легко попадає в ту царину, де уява не має під собою ґрунту: — метафізику. Щоб орудувати ідеями, для цього необхідно відріжняти всі можливі їх значіння, подоби, форми, нюанси — а що найважніще: треба вміти перекладати їх на живі постаті та дії. Коли письменник втілює свої ідеї у постаті літературного твору, він відбирає цим ідеям силу загальних законів, бо дає тільки поодинокі приклади; колиж не магає ідеями — відбирає творові безпосередню живучість.

Гукають нам: „Що варт письменник, коли він не має світогляду!“ Варт стільки, що всі ті, які не мали його, коли писали поезії, повісті і драми та ними причинялись до того, що люди починали розуміти трохи краще інших і життя. Певно, що ідеалом кожної літератури є мати Шекспіра або Ґетого, а може... такого письменника, що єднав би в собі Канта та Ґетого разом. Та чи фільософ може водночас писати поезії, повісті та драми? Народи, які не мали великих фільософів, мусіли задовольнятись світоглядом, запозиченим із творів письменників, отже склеєним по-домашньому.

Домагатись від наших сучасних письменників світогляду значить — казати їм передовсім студіювати фільософію. А коли вони почнуть це робити, побачать, що нема справжнього світогляду без знайомости, хочби поверховної, ріжних загальних відомостей з природознавства, соціольоґії, історії релігії, хемії і мало чого ще! Людина, що зробила таку спробу, знає, як це неймовірно важко. Гляньмо довкола: ось талановитий письменник з іменем, зараз написав статтю на якусь суспільну чи літературну тему. Ломите руки — що за вбогість думок, яка плутанина! Це зовсім природне явище. Він узявся не за своє діло: — почав зясовувати ідеї, повірив, що має світогляд, хоч досі працював тільки уявою.

Письменник повинен боротись за світогляд, повинен старатись його мати. І саме те його змагання за ясні ідеї та за його може й неясні пересвідчення надає неодному творові динаміку, силу, живучість.

Але мати світогляд і шукати його це два ріжні психольоґічні стани. Письменник, що мав би світогляд писав би не поезії або оповідання, а соціольоґічні, фільософічні чи релігійні студії. Письменник шукає цікавих проявів життя і зупиняється перед ними здивований, відтворює власні сумніви, проблиски, незрозумілі для нього самого нахили, спонуки, пориви, шукання. Життя відкриває перед ним ту чи іншу сторінку; надто складну, щоб він розумів її звязок з іншими; і як чутливий мистець він стримується від загальних висновків. Чи мало знаємо прикладів, коли великі письменники, як нпр. Толстой, осмішували себе, проголошуючи навіть високі та гарні ідеї, але з дитячою наївністю, без хисту до абстрактного думання?

Чомуж тих простих фактів не розуміють у нас ті, що пишуть про них? Про літературу пишуть у нас нині часто люди вже з т. зв. викінченим світоглядом. Це ті, для яких світогляд зводиться до політики. А політичний світогляд зводиться до освіти, склеєної з політичних публікацій, статтей або біда знає яких випадкових книжок, що дуже мало мають спільного зі знанням історії европейських літератур та психольоґії творчости. Ті недовчені публіцисти або крикуни, що встигли вже змінити свою „ідеольоґію“ кілька разів, щиро пересвідчені, що те, що вони мають у своїй голові, називається світоглядом.

Їх підхід до літератури дуже простий, бо навчитись з неї вони нічого вже не всилі. Вони не загикуючись „відмовляють права“ називати письменником великого европейського письменника, коли він не має „їх світогляду“! Факти їм байдужі: що такі то люди є письменниками для всіх великих критиків і тої міліонової маси інтелігенції, що стежить за літературою і своїм смаком потверджує оцінку критики. Непокликані критики літератури мають у нас власну рецепту на те, що таке література і що таке світогляд. І добре роблять, що відкидають усе те, що діється у широкому світі ідей, бо тоді не малиб права вести дискусії.

Для тих всезнайків не існують проблеми творчости і проблема світогляду для письменника — одна з найважчих, яку знає літературознавство — вирішена просто: „Подивіться на нас, ми маємо світогляд і то єдиний вірний“.

При такому інтелектуальному рівні дискусія кінчиться просто — публіцистичною пустомельщиною, де можна почути все з винятком одної нової думки на вибрану тему.

комірців, можуть дораджувати пролетаріятови таку політику-.

Треба це розпізнати, що „безкомпромісова опозиція“ звернена проти „всіх“ капіталістичних урядів є вправді добрим, але безвартісним — гаслом, і ще просто — гаслом, яке носить у собі загибіль пролетаріяту. Старий революційний ритуал залишився і далі залишається важний і обовязуючий у відношенні до цих держав, які є в антиросійськім бльоці, — але приміновати його також до капіталістичних держав-союзників Росії, — ні! Мені бракує досить ввічливих термінів для окреслення цього діймаючого браку бистроти. Бо говорити про **консерватизм** або про **вузьколобість** відчужених від світа і дійсности революціонерів, звеличників традиції. — було б таки справді занадто ввічливо!

Уніформованість боевих гасел, які мали би бути обовязуючі для **всіх** пролетарів світа не доростає нині до ваги завдань зовнішньо-політичного положення; інтернаціональна єдність гасел виявляється переможеною точкою погляду... Є зате потрібний **дуалізм гасел!** Літвіновська зовнішня політика справді веде до тимчасового відрадикалізовання свідомих клясово пролетарів у цих краях, які є в союзі з Росією. Ця політика справді веде до тимчасового перенесення тактики цих пролетарів з площини інтегрального комунізму в площину — скажім це просто — соціялдемократичну; нема сенсу закривати послідовности, які може і прикро смакують, але які **треба** проковтнути. Всякі тенденції, які замулюють і затемнюють цю правду є не то що недостойні, але ще й трусливі; вони тільки вносять заколот, замість виховувати. Якщо революційно-соціялістичний рух не має розкластися і загнити в демократичних державах до решти, то потрібно виховати маси цих держав так, щоби зрозуміли велику концепцію Сталіна-Літвінова і щоби теж зрозуміли її наслідки. Треба ці маси виховувати в цьому напрямку, щоби могли зрозуміти цей парадокс, що тимчасове стримання революційної акції може її — дивлючись на дальшу мету — якраз тим більше приспішити. Треба виховувати маси, аби **ясно** розуміли сенс ситуації. Але не треба ніяких антилітвіновських конспірацій і революційного фразерства-.

По дурному є: називати „дефетистичним опортунізмом“ усе те, на що Москва рішилася вкінці піти під натиском біди, вибираючи з двох можливих лих, — бодай те менше. По дурному воно і — дешево. Якщо не усі щиро хотно обурені бояться деморалізації революційного пролетаріяту в цих краях, у яких цей пролетаріят має переходово ради Москви — підтримувати мілітаризм — і якщо справді стоїть перед цим пролетаріятом загроза, скотитися в соціял-патріотичне багно, то цій небезпеці можна запобігти (а усі небезпеки заперечити не можна) педагогічно через тим більше інтенсивне розвивання стислої теорії. А вжеж, що **природним** союзником російських Совітів є революційно настроєні пролетарські маси капіталістичних держав; але тому, що ці маси — на випадок війни — є за слабі і як помічна сила булиб імпотентні, то в такій ситуації большевизмови нічого іншого не залишається, як шукати за „неприродними“ союзниками, але за такими, які є потентні.

Коли Ленін бачив, що туго натягнений колективізм викликував у Росії кризи, які загрожували системі, він розлюзнив соціялістичне планове господарство, допустив знова в закреслених межах свобідну торговлю, створив приватно-капіталістичний сектар регулювання ринку, все це під контролею держави. Це й була його славнозвісна Нова Економічна Політика, знана добре під скороченням НЕП! Кілька кроків, що їх тоді Ленін зробив назад, уможливили те, що пізніше можна було тимбільше кроків зробити вперед. Докладно так само виглядають нині ці речі в іншій ділянці. Був би вже час, щоби зрозуміти, що світова авангарда соціялістичної революції, держава большевиків, рахуючись зі зміною умовин, яка наступила у світі з приходом перемоги Гітлера, нині інакше формулує в площині міжнародніх відносин інтерес революції, як колись. Отже йде шляхами нової міжнародньої політики. Це й є: **„Навая Іностранная Палітіка“** За славним колись **Неп-ом**, оце слідує **Ніп;** він зроджується з тої самої політичної мудрости, з тої самої революційної, реалістично-технічної елястичности. Саботування **Ніп-у** помагає Гітлерові, скріплює варварство, шкодить пролетаріятові, валить ідею поступу, — який ніколи не розвиваться простолінійно і ніколи — не жене перед себе, як бугай зі схиленими рогами“.

Стільки цитований автор.

Світова революція? Антимілітаризм?? Пацифізм? Антиімперіялізм? Непорочність соціялістичної революційної ідеї? Безкомпромісовість? Інтегральна революційна тактика? Ні! Перед нами тільки **Москва, стара** Москва, така, як її знаємо вже від століть, брехлива, віроломна, перфідна, підривна, інтригантська Москва. Що вчора називали контрреволюцією (мілітаризм, власна державність, патріотизм, тощо), це для них нині є, якщо так Москві потрібно, найвищим рев. засиллям. А зате контрреволюцією є: пацифізм, антимілітаризм, антиімперіялізм і комунізм. Якщо реалізується він там, де це Москві невигідно. Реалізм? Так! Але реалізм із ментальністю **Сходу.** Не **нам** з ним ставати до ліцитації. Ми є **інші** люди. **Цей** світ можна перемогти тільки цілком іншим духом, цілком іншим психічним наставленням, цілком інакшими категоріями політичної етики й моралі.

Книжка про Сим. Петлюру в італ йській мові.

ОФІНОР повідомляє з Риму, що видавництво „Ної е л' Україна“ має незабаром видати книжку, присвячену памяти Симона Петлюри. Книжка має містити великий біографічний матеріял, огляд політичної діяльности пок. Головного Отамана та огляд міжнароднього становища України в його часах. До цього часу згадане видавництво видало вже пять книжечок, присвячених українській справі.

—o—

Книжка про Українську Армію у французькій мові.

ОФІНОР подає з Парижа, що праця ген. Удовиченка про Українську Армію, яка тепер друкується у французькому місячнику „Прометей“, має незабаром вийти окремим виданням з передмовою ген. Анріо, героя великої війни та відомого фахівця у східних справах. В книжці подрібно виложена історія Української Армії та її збройної боротьби за незалежну Українську державу.

Большевицька армія перейде через Румунію.

Румунська преса пише, що міністер закордонних справ Тітулеску склав таку заяву підчас свого побуту у Парижі. Румунія годиться на перехід большевицької армії через територію Румунії, якщоб Німеччина напала на Чехословаччину або Францію.

Сокальський повіт у світлі статистики.

Числові дані Головного Статистичного Уряду про сокальський повіт на основі перепису населення з 9. грудня 1931 р. такі:

ПРОСТІР, ЗАГАЛЬНЕ ЧИСЛО НАСЕЛЕННЯ І ВОЛОСТИ.

Простір сокальського повіту 1.324,1 км. кв. Загальне число населення 109.111, без війська по касарнях, мужчин 52.036, жінок 57.075. Густота населення на км. кв. припадає 82,4. У повіті є дві міські волости і 8 сільських волостей, 101 сільських громад, 246 місцевостей.

НАСЕЛЕННЯ І ПОДІЛ ЗА ВІРОІСПОВІДАННЯМ

По містах жило 16.864 осіб, з того 8.083 мужчин. По селах проживало 92.247 осіб, з того мужчин 43.953. За віроісповід. по містах проживало **4.078 греко-католиків** (24.2 проц.), 5.417 римо-католиків (32,1 проц.), 7.334 жидів (43.5 процент), 32 інших (0,2 проц.).

По селах проживало **65.182 греко-католиків** (70,7 проц.), 20.008 римо-католиків (21,7 проц.), 6.038 жидів (6,5 проц.), 947 інших (1,0 проц.).

МАТІРНА МОВА.

По містах як **матірну мову українську подало 1.128 осіб (6,7 проц.), руську 439 (2,6 проц.) себто нашою мовою говорило 1.567 осіб** (9,3 прц.), польську мову 12.672 (75,1 проц.), жидівську з гебрайською 2.547 (15,1 проц.) іншу мову 12 (0,1 проц.).

По селах як **матірну мову українську подало 46.386 осіб (50,3 проц.), руську мову 12.031 (13,0 проц.), себто нашою мовою говорило 58.417 осіб (63,3 проц.),** польську мову 30.179 (32,7 прц.) жидівську з гебрайською 3.370 (3,7 проц.), іншу мову 168 (0,2 проц.)

ГРАМОТНІСТЬ.

По містах вміло читати і писати 11.892 осіб (88,7 проц.), тільки читати 128 (0,9 проц.), **не вміло ні читати ні писати 1.352 (10.1 проц.)** Таким чином по містах було неписьменних і напів письменних 1.480 осіб (11 проц.) По селах вміло читати і писати 55.695 (79,1 проц.), тільки читати 576 (0,8 проц.), ні читати ні писати 13.759 (19,5 проц.). **Неписьменних і напівписьменних було по селах 14.335 осіб (20,3 проц.).** Загальне число кімнат у помешканнях: по містах 7.073 по селах 27.036. Пересічне число кімнат припадало на помешкання. По містах 1,9, по селах 1.5. Пересічне число осіб на кімнату припадало: по містах 2,3; по селах 3.4. Однокімнатних помешкань по містах було 1.464 (40.1 проц.). **двокім-**

...них 1.353 (37,1 проц.), решта припадає на ... чотири- і пятькімнатні помешкання. По селах однокімнатних помешкань було 10.057 (57,0 проц.), двокімнатних 6.230 (35,3 проц.), решта на трикімнатні помешкання.

ДЖЕРЕЛА ПРОЖИТКУ.

З хліборобства крім городництва, лісництва і рибоповства жило 81.974 осіб (75,1 проц.): з того по містах 2.685 осіб (або 15,9 проц. міського населення), по селах 79,289 осіб (86,0 проц.). З промислу і торговлі 11.513 осіб (10,6 проц.); по містах 5.653 особи (33,5 проц.), по селах 5.860 (6,3 проц.). З торговлі й обезпечень проживало 6.287 осіб (5,8 проц.). По містах 3.626 (21,5 прц.), по селах 2.661 (2,9 проц.). З комунікації і транспорту 1.300 осіб (1,2 проц.); по містах 822 (4,9 проц.), по селах 498 (0,5 проц.) і з інших джерел (вільні професії, емерити і т. д.) 8.017 осіб (7,3 проц.): по містах 4.078 осіб (24,2 проц.), по селах 3.939 (4,3 проц.). З найманої праці у хліборобстві проживало на селі 14.462 особи. З цього числа припадає на умовних працівників 240 осіб, на фізичних робітників 4.222, між якими знову було 422 ремісників. З числа 14.462 могло працювати тільки 6.536 (між ними 4.105 мужчин), решта припадає на дітей і немічних.

ВЕЛИЧИНА СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ.

На загальне число 12.522 господарств: **карловатих нижче 2 га. було 3.212**, на яких проживало 13.537 осіб (4,2 особи на господарство); 5.471 господарств простором від 2—5 га, на яких проживало 28.470 осіб (5,2 особи на госп.); 2.178 господарств від 5—10 га., на яких проживало 12.885 (5,9 осіб на господарство); 283 господарства від 10—15 га., де проживало 1.781 осіб (6,2 на господарство) і 76 господарств від 15 до 20 га., де проживало 438 осіб (5,8 на господарство). Більших господарств простором 50 га. і більше було 43, на яких проживало 129 осіб або 3,0 особи на господарство.

ІНШІ ПРОФЕСІЇ.

З городництва і лісництва проживало 1481 осіб, з промислу і торговлі 11.513, з того 337 умовних працівників, 4.995 робітників і халупників. З числа 11.513 осіб черпали засоби на прожиток зі шевства 1.271 осіб, з кравецтва 1.047 осіб, з будови домів 1.229 осіб, зі столярства 704 особи, з млинарства 728 осіб, ковальства 675. З торговлі й обезпечень черпало прожиток 6.287 осіб, між ними 400 осіб вело гастрономічні підприємства (ресторани, шинки і т. д.). В публичній адміністрації працювало 525 осіб, в церкві й віроісповідних громадах 735 осіб, у шкільництві 478, з лікування і гігієни жило 365 осіб, з домашньої прислуги 905 осіб, емеритів та інвалідів було 1.525 осіб.

НЕРУХОМОСТИ І БУДИНКИ.

По містах: мешкальних нерухомостей 2.393. Мешкальних будинків 2.467 (деревляних 1.905 або 77,2 проц., мурованих 541 або 21,9 проц.; з вогнетревалим накриттям 1.536 (62,3 проц.), з електрикою 404, водотягом 4, каналізацією 74. На селі мешкальних будинків було 16.248.

ВИСЛІДИ САМОВРЯДНИХ ВИБОРІВ У РОГАТИНЩИНІ.

Рогатинський повіт, що давніше мав сто одиничних громад і три невиділені міста поділено наново. Повіт має тепер 11 сільських громад, що мають 112 громад і 3 невиділені міста. На 11 сільських громад у 7 громадах вибрали війтами поляків, у 4 громадах українців. (Аг. Всхуд.).

ЗАГАДОЧНЕ АВТО НА ФР.-НІМ. КОРДОНІ.

МЕЦ, 6. 5. ПАТ. Авас повідомляє, що на французько-німецькому кордоні в Кройцвальді придержали авто, в якому було три жінки, один німецький майор і один провідник С. А. в однострої з кинджалом. Всі вони брали участь у зїзді німецьких комбатантів у Сарбрікені. Провідника С. А. задержали тому, що мав заборонену зброю. Інших відставили до кордону.

Українські діти в Білому Домі у Вашинґтоні.

(Власна кореспонденція.)

Ню Йорк, 25. квітня 1935.

Відомий орґанізатор українського танку в Америці, Василь Авраменко, знову виказав свій хист та енерґію, добившися в останній хвилині сезону нагоди виступити в Білому Дому, тобто в офіціяльній резиденції президента Злучених Держав у Вашинґтоні. Традиційно запрошується американські діти на другий день Великодних Свят до саду при Білому Домі покачати крашанки в присутності пані президентової. Авраменко виявив ініціятиву й зорґанізував ґрупу дітей, українських танцюристів із Балтимор під Вашинґтоном і представив їх на це свято в Білому Домі. Все було зроблене так несподівано і дозвіл прийшов так пізно, що можна було страхатися за удачність. Не було нічого під рукою і треба було гнати останнього дня ще до Ню Йорку за писанками та вишивками, щоб як слід запрезентувати українську народню культуру. Пані Скубова приладила гарно вишиваний рушник з відповідним написом в англійській мові в честь пані президентової, а власник базару Сурма дав гуцульський таріль і прегарний ящик. Трицятка українських дітей у народніх строях прибула на першу годину в понеділок 22-го квітня до Білого Дому, де тимчасом, на спеціяльне доручення пані Рузвельтової уставлено високе підвищення на виступ українських дітей. Через кімнати Білого Дому проведено дітей у садок, довкруги якого зібралася більше ніж 50-тисячна публика. Пані президентова вийшла спеціяльно із своїх кімнат, щоби приглянутися українській ґрупі.

Виступ був підготований Авраменком як великодній балет: з лозою, з кошичками, з крашанками. Після виведення загального танку „гопак колом", прийшла черга на балетну картину з кошичками, свічечками та гагілкою. Коли серед танку діти почали по українськи „христосуватись" серед поцілунків, публика та пані президентова, що досі заніміли були із захоплення, почали гураґаном плескати в долоні. А коли діти вклякнули до останньої пантоміни під музику „Боже, великий, єдиний", пані президентова встала на знак пошани. Коли діти вручили їй кошик з писанками, вона зворушливо їм дякувала, як також і п. Авраменкові. Опісля сама, власними руками, підіймила кошик і віднесла його до своїх кімнат, не дозволяючи своїй службі діткнутися цього „жемчуга".

Ґазети, що описують цю подію, відмічують, що виступ українських дітей був найкращою і найцікавішою точкою традиційного свята.

Комітет вашинґтонських українців, що допомагав Авраменкові в наладженні виступу, почувся несподівано осередком уваги вашинґтонської публики. Під його проводом зібралась невеличка вашинґтонська українська громада, а також і діти-танцюристи та їх батьки з Балтимор у невеликій салі старої „Акедемі оф Мюзік", щоб ще раз побачити українські танки та познайомитись одні з одними. Тут промовив проф. Волод. Тимошенко, що недавно перенісся до Вашинґтону з Енн-Арбор університету, як спец. знавець рільництва, запрошений до Рузвельтового „тресту мізків". Прибув теж д-р Марґолін, який поселився постійно у Вашинґтоні як адвокат при найвищому трибуналі. Після того порадились, як постійно оформити укр. комітет у Вашинґтоні з метою допомагати в репрезентації української народної справи в столиці Зл. Держав, розуміючи, що не можна все рахувати лише на українське народне мистецтво, як на єдиного українського амбасадора перед великим американським світом. Час подбати вже і про діяльність в інших напрямках.

Інсценізація „Гайдамаків" Шевченка.

На Шевченківськім концерті у Парижі виставлено інсценізацію „Посвячення ножів" з Гайдамаків Шевченка, музика М. Лисенка. Інсценізацію уложив і виконав головну ролю „Благочинного" відомий співак Олекса Чехівський. Величава музика ґеніяльного композитора, яка нині незаслужено майже зовсім забута та артистичне виконання акторів і хору зробили на присутніх глибоке враження. (ОФІНОР.)

Велике свято в Льондоні.

25-літній ювилей вступлення короля Юрія V. на престіл.

ЛЬОНДОН, 6. 5. ПАТ. Вчора в ночі закінчились великі приготування до величавого відсвяткування 25-літнього ювилею з нагоди вступу на престіл короля Юрія V. До Льондону приїхали великі маси людей. Вчора проходжувалось вулицями міста 3 міл. осіб, приглядаючись прегарним декораціям міста. Зпоза Льондону прибуло пів міліона осіб. Для багатьох не стало нічлігів і тому вони мусіли ночувати на вулицях. У вечір король Юрій V. приказав, щоб для вжитку приїзжих віддати королівський міський Гайдпарк, у центрі міста. Цю вістку передано мегафонами. В Гайдпарку ночувало під голим небом понад 10 тисяч осіб. Нині в год. 2. вранці публика почала уставлятись зловж вулиць, якими мав переїзджати король Юрій V. з королевою і почотом до катедри св. Павла. В Льондоні панує соняшна і тепла погода.

У понеділок 6. травня ц. р. в катедрі св. Павла у „благодарственнім" богослуженні взяв участь король Юрій V. з королевою, королівська рідня, британський уряд і представники домінній, парляменту та дипльоматичного корпусу. Ввечір король Юрій V. з кабінету своєї палати Бекінґгем виголосить універсал перед спеціяльним золотим мікрофоном.

У четвер 9. травня ц. р. складатимуть королеві чолобитню посли до парляменту у прастарій Вестмінстерській галі. Ввечір того дня у палаті Бекінґгем король гоститиме бенкетом членів уряду, парляменту і дипльоматичного корпусу. Опісля король і королева візьмуть участь у процесіях в Льондоні, щоб населення мало змогу скласти чолобитню.

11. травня ц. р. в столицях поодиноких країв Англії відбудуться окремі свята, в яких візьмуть участь сини короля. І так князь Валії поїде до столиці Валії Кардіфу, князь Йорку — до Единбургу, столиці Шотляндії, князь Ґльостер до Бельфасту столиці північної Ірляндії.

З нагоди 25-літнього ювилею відбудуться у палаті Бекінґгем двірські балі.

Король Юрій V. видав до шкільної молоді поклик, взиваючи її до праці над собою для добра своїх найближчих, своєї суспільности, батьківщини і цілого людства.

З нагоди ювилею президентові розброїйної конференції Артурові Гендерсонові надасть король ступінь льорда за його заслуги для розброєння.

З ріжних країв приходять привітні телеграми. Одну з перших вислав канц. Гітлер.

Здовж вулиць, якими переїздив король Юрій V. з почотом вибудували трибуни. Всі місця розпродані і заняті. Ціна місць на трибунах доходить до 150 зол. З трибун приглядається 200 тисяч осіб, здовж вулиць 3 міліони осіб. На просторі 10 км. себто здовж дороги королівського почоту виконує службу 9.000 поліцаїв в однострохях. Перед поліцією густий шпалір утворило військо.

ЛЬОНДОН, 6. 5. ПАТ. На переді королівського походу, який виїхав із кор. палати в Бекінґгемі до катедри св. Павла їхали в шістьох каритах прем'єри британських доміній із прем. Мекдональдом. За ними їхали члени кор. дому та деякі запрошені гості. Далі супроводжена відділом ґвардії у богатих одягах родина кн. Йорку, яку юрба одушевлено витала. Далі в двох каритах їхали Юрій кн. Кенту та кн. Марина. Після довгого ряду карит, що ними їхали князі та члени володіючих домів за кордоном у золочених каритах, їхали король Юрій та кор. Марія. Спеціяльну увагу звертали багаті одяги індійської ґвардії, прибраної в турбани, плащі та зброю, викладану самоцвітами. Ролю адютантів кор. родини виконували чотири магараджі в нечувано коштовних одягах. Появу кор. карит маси народу витали невмовкаючим одушевленням. Коли похід наблизився до Сіті, перед палатою справедливости, мейор Сіті вручив королеві меч, віддаючи традиційним звичаєм королеві символічну владу над Сіті. Перед входом до катедри королівську пару привітав епископ Льондону та повів їх до престола, уставленого при головному вівтарі. Король Юрій був у багатобарвному одязі полевого маршала з великою стяжкою Ордеру Підвязки.

Королева була в суконці селединової барви. Богослуження правив архиєпископ Кентербері в окруженні численного духовенства. Опісля ввесь королівський почот вернувся до палати Бекінгем, переходячи іншими ніж передше вулицями, повними народу, що підносив оклики в честь короля.

Райтер повідомляє, що подібні свята відбулися нині в усій британській імперії.

БАЖАННЯ ГІТЛЕРА ДЛЯ КОР. ЮРІЯ.

БЕРЛІН, 6. 5. ПАТ. Канцлер Гітлер вислав до англійського короля ґратуляційну телеграму, в якій впевняє, що зусилля короля та його уряду, які стараються закріпити мир, знаходять повне признання німецького народу.

—o—

ВПАЛИ В ПИВНИЦЮ ПІДЧАС ОБРАХОВУВАННЯ ГОЛОСІВ.

РОШФОР, 6. 5. ПАТ. Підчас обрахування голосів у Марен завалилася долівка й усі присутні впали до пивниці. Було 10 ранених

—o—

НЕВДАЧА ОПОЗИЦІЇ ПРИ ВИБОРАХ В ЮГОСЛАВІЇ.

БІЛГОРОД, 6. 5. ПАТ. При виборах до парляменту в Югославії перемогли проурядові листи з яких вийшли послами всі хорвати, поміщені на цій листі. Зате повна невдача стрінула опозиційні партії. До парляменту не ввійдуть Давидович, провідник демократів, Йованович, провідник сербських аґраріїв і Сланов провідник музулманів.

—o—

КОМУНІСТИ ЗДОБУЛИ НОВІ МАНДАТИ.

ПАРИЖ, 6. 5. ПАТ. Авас повідомляє, що підчас виборів до міських рад не дійшло до важніших змін у поділі мандатів. Комуністи не втратили ніодного мандату, але здобули ще 5, соціялісти придбали один, втратили 9. Втрати і здобутки інших партій невеличкі. Замітне тільки, що при цих виборах втратив мандат мін. Еріо.

Загальні Збори Товариства Народня Лічниця у Львові.

Чергова фондація 2000 зол. для Українського Шпиталю.

В суботу, 4-го ц. м., відбулися річні Загальні Збори Товариства „Народня Лічниця“ у Львові. Товариство має тепер 65 членів, здебільша лікарів та кількох світських і духовних діячів, які мають особливе розуміння ваги справи, що нею займається дане Товариство і жертвують для неї свій час та досвід. Присутніх було 26 осіб, — як на згадане невеличке число членів — скількість дуже поважна.

Зборам проводив голова Т-ва *през. В. Децикевич*. На вступі згадав померших — свого члена пок. радн. Сосновського та пок. д-ра Довбуша, що щедрим завіщанням у користь Народньої Лічниці засвідчить своє гарне відношення до неї.

Короткий змістовний звіт з діяльности Т-ва за рік 1934-5 склала секретарка Т-ва д-р Криштальська. Головною журбою Т-ва було добування фондів на будову Українського Шпиталю при одночасному, щораз кращому, вивінуванні істнуючої Лічниці. В цій останній ділянці в минулому році закуплено для Н. Лічниці новий апарат для діятермії, яку веде д-р Малис. Цінним придбанням став запис 800 дол. та високовартісного інструментаря пок. д-ром Довбушем. Зате — довідуємося — Товариство зазнало поважної і прикрої втрати наслідком того, що Земельний Банк, який мав виплатити Нар. Лічниці, чи Комітетові Будови Українського Шпиталю, 10.000 долярів з титулу фундації АЕРади, перевів виплату ратально — частинно вже по здевальюованому курсі доляра. Т-во втратило на цьому близько 20.000 золотих і тепер вживає заходів, щоби, згідно з обітницею Дирекції Зем. Банку, дістати за ту втрату бодай частинно боніфікацію.

Директор Нар. Лічниці д-р Т. Бурачинський доповнив той звіт даними, які здебільша були вже передані нашим читачам у звязку з недавною пресовою конференцією у Нар. Лічниці. Ординує тепер у Нар. Лічниці 14 лікарів, — те число буде швидко побільшене новими силами. Д-р Бурачинський наводив приклади на доказ, що Нар. Лічниця має в лікарському світі добру славу. З призбираних фондів (у великій частині з впливів Н. Л.) вибудовано в останньому році у будинку У. Шпиталю сходи, виконано столярські роботи та частинно інсталяцію. Вплинуло ок. 55.000 зол., видано 53.000 зол. Крім згаданого завіщання д-ра Довбуша та щедрого дару СС. Вінкентія а Паульо (про що вже була в „Ділі“ мова) Ком. Будови Шпиталю дістав зголошення від інж. *Евгена Гузара* на нову фондацію одного ліжка: 2.000 зол. і від д-ра О. Барвінського в дарунку кремінну лямпу. Референт вносить висловити всім названим добродіям Т-ва щиру подяку, зокрема українській пресі, головно „Ділові“, за прихильну пропаґанду. Слід подякувати теж д-рові Надразі і пп. Стефанівському та Галібеєві.

Збори однодушно прийняли цей внесок, а також прийняли до відома звіт Контрольної Комісії, складений інж. *Ю. Мудраком*.

До нової Ради ввійшли: *през. Децикевич* — голова, о. кан. Ю. Дзерович — заст. голови, д-р Рудницька-Криштальська — секретар, д-р Тит Бурачинський — секретар, М. Стефанівський — господар, д-р О. Надраґа і д-р О. Подолинський — члени виділу, М. Галібей, д-р В. Кашубинський і д-р Л. Максимонько — заст. виділу, д-р М. Музика, інж. Р. Сенишин і інс. І. Стернюк — члени Контрольної Комісії.

Нову вкладку устійнено 5 зол. річно.

Пересторога: по Львові, чи навіть по краю, швендяється фальшивий курсор Т-ва, який збирає датки на Український Шпиталь, леґітимуючись фальшивими посвідками. Недавно здемасковано вже такого одного фальшивого курсора й аквізитора в особі Гавришка, який надужив первісне довіря і потім виступив уже цілком з підробленими посвідками.

Цілі збори тривали ледви 40 хвилин: вони вражали діловим тоном, доброю підготовкою та відчувалося взагалі, що це Товариство, яке гуртує членів, що роблять надто поважне діло, щоби надармо витрачати багато — слів.

—o—

НОВИНКИ

— **Великі Весняні Вечерниці** улаштовує Львівська Філія Союзу Українок Емігранток разом з комітетом „Брат-братові“ в суботу 11. травня 1935 р. в салях „Народнього Дому“ вул. Рутовського 22. Добірний буфет, танці. Стрій довільний. Початок в год. 9-ій веч. Ввесь чистий дохід призначений на добудування захоронки для дітей емігрантів у Перемишлі.

— **Інсталяція о. д-ра Й. Сліпого на архидіякона.** В день празника св. Юрія 6. ц. м. відбулася незвичайно торжественно інсталяція о. ректора д-ра Йосифа Сліпого на архидіякона Митрополичої Капітули у Львові. Перед год. 10 рано прибув з палати до катедрального храму в асисті крилошан Ексцел. Митрополит Шептицький, після чого відбулася інсталяція Номіната на архидіякона. По інсталяції новий архидіякон целебрував Службу Божу в асисті всіх крилошан Митрополичої Капітули. Співав хор питомців. По евангелії мав Митрополит півгодинну проповідь, на закінчення якої повідомив вірних про іменування нового архидіякона. По Службі Божій відспівав хор многоліттєвія, в тому числі й архидіяконові о. д-рові Сліпому. Після закінчення торжества духовенство відпровадило знову Ексцел. Митрополита до палати і він з балькону поблагословив тисячні маси. Все свято пройшло незвичайно величаво.

— **Свячене Комітету будови церкви СС. Василіянок у Львові** зібрало 5. ц. м. багато громадян (ок) Львова у салях монастиря. Зібрані засіли у великій салі до довгих, гарно заставлених столів, при чому „сніди“ посвятив голова Комітету о. крил. Ю. Дзерович, що привитав усіх присутніх та змалював теж усі ті труднощі й перепони, що їх стрічає акція будови церкви СС. Василіянок при вул. Потоцького. Підчас свята учениці шкіл СС. Василіянок виконали граціозно цілу низку танків. Промовляли ще: проф. Ів. Галущинський, від Рідної Школи і д-р Біланюк від Кружка Р. Ш. на Городецькому передмісті. Свячене пройшло дуже гарно і принесло на цілі Комітету поважний дохід.

— **Ч. 687.** Міністерство освіти устійнило для гімназійних кляс при приватній дівочій учительській семинарії СС. Василіянок у Львові (вул. Потоцького 95) ч. 687. Захоронкарський семинар СС. Василіянок дістав число 40. 1525

— **Українська Порадня для вибору звання при Рідній Школі** у Львові (вул. Словацького 14, III) переводить психофізичні досліди, уділює поради в справі вибору звання та подає інформації про ріжного роду школи і курси. Урядові години для сторін кожного будня від 10—13 год. та крім того у вівтірки і пятниці пополудні в год. 15—17 до кінця цього шкільного року. Для письменних інформацій треба долучити марку на відповідь.

— **Успіхи українського піяніста у Відні.** У найбільш поширеному віденському часописі „Наєс Вінер Журналь“ з 4. ц. м. читаємо в рецензії гофрата Маркса (ректор Муз. Академії) про концерт учнів „Майстеркляссе“ проф. Вайнгартена такі слова: „Найліпшим з найліпших є й залишиться молодий українець Тарас Микиша, відзначений уже при ріжних міжнародніх конкурсах великими нагородами. Він виконав по майстерськи твір свого земляка Чайковського „Мазепа“ у перерібці Ліста; це твір небезпечний навіть для передового піяніста, тому, що сама зручність не вистарчає для карколомних скоків цього твору — треба ще мати у такому виступі й щастя! У своїй власній „Сонаті бреве“, яка з фантазією мріє гармоніями Скрябіна, виявився Микиша визначним майстром удару...“

— **Земельні добра на ліцитації.** Дня 21. ц. м. відбудеться в Бродах ліцитація дібр Станислава і Ядвіґи Краєвських, положених у брідському і радехівському повіті. На продаж виставлені рільні і лісні господарства в Чехах, Опліцку, Оглядові і т. д. Ліцитацію веде Т-во Кредитове Земське у Львові, щоби стягнути залеглости з довготермінових позичок. Викличча ціна переходить 3 міліони зол.

— **На хвилі публичної безпеки.** Почавши від травня ц. р. Польське Радіо надає цикль цікавих трансмісій п. н. „На хвилі публичної безпеки“. Це репортажі, що описують найцікавіші моменти боротьби зі злочинністю. Вони не торкаються теоретичного або організаційного боку справи, але підходять до цієї проблеми з боку радіослухача та взагалі практичного життя. В програму репортажів входять такі справи: а) боротьба злочину з людською легковірністю; б) як ошукують на ярмарку при купівлі коня; в) увага, емігранти — пашпорт на сходах; г) діяманти з царської корони за 20 сотиків; д) знахор і крило лилика; е) як програють за кілька хвилин тижневий заробіток; інтерв'ю з представником „недозволеної штуки“.

— **Новий поділ шкільного року.** Міністерство освіти оголосило розпорядок, на основі якого шкільний рік буде розпочинатися 3. вересня, а кінчатися 30. червня. Різдвяні ферії треватимуть від 23. грудня до 9. січня. Перед цими феріями будуть роздавані піврічні шкільні свідоцтва. Другий шкільний піврік буде ділитися на два періоди. Цьогорічні літні ферії зачнуться виїмково від 16. червня і треватимуть до 3. вересня. Виклади у вищих школах потревають до 15. червня. До перших днів липня мають скінчилися всі іспити.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали такі виграні: 10.000 зол. на ч. 34538 68290 101292. 5.000 зол. на ч. 83945 133966. 2000 зол. на ч. 6990 15143 17193 57402 76637 86830 88267 111554 119132 119505 145463 174528. 1.000 зол. на ч. 899 8964 12394 13489 19577 26275 43433 63403 67303 71724 71841 72704 761169 76891 87905 89957 97762 98771 102450 110448 111272 118270 122894 141051 148057 150574 158486 162518 167587 170185 170245 171336 171634 176075 176137 180723. 10.000 зол. на ч. 25508 150356 151799 152494. 5.000 зол. на ч. 15176 38938 72696 168483. 2.000 зол. на ч. 6731 18838 30812 31196 48137 52693 55348 58530 61973 63932 74203 79375 79656 82857 84215 84802 90689 93612 99066 101056 104427 108527 112083 114602 123796 138769 166867 171646 176891. 1.000 зол. на ч. 8725 9575 13534 27169 27972 45049 49996 51509 53017 57715 61709 69197 74641 87825 100624 115443 130819 135495 146269 162783 165523 176535 177217 183194

— **Шкоди від морозів у Заліщиках..** Від морозів найбільше потерпіли помідори, коло 60.000 кущів. Винниці, яблуні, груші, морелі і черешні не потерпіли від морозу тому, що при

морозки випали після запилення квітів або ще не розвинених.

— **Україніка.** Квітневе число місячника „Словянски Пжеглед" крім багатої хроніки з українського життя в Совітах та Польщі приніс ще початок статті проф. Мицюка: „Драгоманів та український рух у XIX ст." (з портретом Драгоманова). Реферуючи про т. зв. „Всесловянський вечір", що його у Празі влаштувала „Єднота словянських жен", автор замітки підкреслює зіґнорування українців: „Щож, ця словянська „гаморуваня" не гідна представництва, коли має стільки своїх членів у словянській Празі? Чомуж тоді не появилися українські народні крої й офіційні барви в салі Люцерни, поруч лужицько-сербських та всіх останніх?" Автор висловлює жаль з приводу поведінки „царофільської" Всесловянської Єдноти, яка так простодушно незнала українців. Двотижневик для дітей „Мале Чтенаж" (ч. 16) знайомить своїх читачів з тим, як святкують весну українці та з малюванням писанок (статті Франтішка Майкснера). Ілюстрацію в барвах до останньої статті нарисував український маляр Вовк. В місячн. „Прометее" (ч. 100) вміщено продовження статті ген. Удовиченка про Українську Армію, а в хроніці зреферовано про Англьо-Український Комітет у Льондоні, дискусію про терор у Союзі Товариств для Ліґи Націй та про совітську агракультуру на Україні.

— **Краєва хроніка.** Анну Садовську в Сокалі засуджено на 3 місяці безоглядного арешту за те, що здерла зі свого дому червоно-білий прапор в день імянин марш. Пілсудського. — В мешканні гр.-кат. пароха в Галичі, о. Гринюка, місцеві православні москвофіли вибили в ночі камінням шиби і знищили паркан, що окружує площу коло церкви. — В селі Стецевій пов. Снятин, вояк артилерії Йосиф Строжицький, прибувши на свята, пострілив тяжко свою наречену, що його зраджувала, а коли селяни хотіли зробити над ним самосуд, застрілився.

— **Новочасна музика в радіо.** Музичний відділ Польського Радія орґанізує на пробу цикль музичних бесід, що мають на меті популяризацію сучасної музики серед широких мас радіослухачів. Як прелеґент виступатиме М. Кондрацький. Ці бесіди матимуть характер популярних викладів, ілюстрованих музичними прикладами з ґрамофонових кружків. Виходячи з заложення, що нехіть публики до творчости композиторів сучасної доби походить більше з незрозуміння або з упередження до сучасних течій в музиці, званих „модернізмом", дирекція радія звертається із закликом до радіослухачів, щоби переконалися, що „не такий вовк страшний, як його малюють". Радіослухачі дістануть відомости про нову штуку, яку репрезентують молоді композитори. Цикль обійме 6 популярних відчитів, надаваних, що середи від год. 17.15 (перший відчит 8. травня). Перша бесіда крім загальних інформацій буде присвячена французькому імпресіонізмові (Дебюссі-Равель). Друга обговорить молодшу французьку школу (Гонеґґер, Мільгод), третя — сучасних німецьких композиторів. Четверта обійме російську еміґрацію (Стравінський, Прокофьев), пята італійських і мадярських композиторів (Респіґі, Маліпьеро, Беля-Барток) і шоста зверне увагу на польських композиторів зі Шимановським. Про українську сучасну музику прелеґент видно не поінформований.

— **Як лікар купував скарб.** До лікаря д-ра Станислава Целецкого у Варшаві прийшов якийсь бідно убраний чоловік, подібний до цигана або москаля зі східних окраїн, бо говорив тільки по російськи. Після візити пацієнт торгувався і замісць 3 зол. заплатив тільки 2 і пів зол. Опісля пацієнт виняв хустинку, в якій мав завязані дві золоті монети: однорублеву і пятирублеву, що були поваляні глиною. Лікар згодився їх купити, а тоді пацієнт заявив, що має ще 600 штук срібних рублів і понад 1000 штук золотих пятирублівок, які викопав із землі в Росії. Цей скарб він хоче продати, щоби за ті гроші виїхати до Болгарії й там осісти. Після дальшої розмови лікар згодився всі монети купити, а врадуваний пацієнт лишив йому показані монети до перевірення, чи є правдиві, мовлячи, що завтра принесе всі монети. На другий день прийшов знову і сказав, що не має в чім принести скарбу, тому лікар дав йому 20 зол. на купно валізки. За дві години пацієнт прийшов уже зі спільником. Оба принесли валізу, а в ній був мішок, з якого росіянин добув кілька заболочених золотих монет. При цьому заявив, що це тільки один мішок зі скарбом, а другий принесе небавом. Одначе його спільник виявив сумнів, чи лікар має таку велику готівку за продані монети. Тоді лікар показав приготовану вже пачку, в якій було 49 банкнотів по 500 зол., отже 24.500 зол. Пачку взяв до рук пацієнт, показав спільникові, після чого швидко звинув рульон і завинувши хустинкою, положив на полиці в шафі. Нехай гроші так лежать, казав, аж вони принесуть другий мішок з монетами. Опісля доставці „скарбу" вийшли, мовлячи, що прийдуть за дві години. Коли після трьох годин вони не прийшли, лікар заглянув до шафи, розвинув хустину і знайшов замісць своїх грошей — куски порізаного паперу. Заглянув до валізи і знайшов тільки грудки глини і цементу. Окрадений хитрим способом лікар повідомив про все поліцію. Здогадуються, що ошуканець був циган, який тому кілька років гіпнотизував касієрів по банках і в часі виміни банкнотів крав по 500 і 1000 зол.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Традиційне недовіря.

Кілька разів я вже розганявся. Літа йдуть, здоровля підупадає, можливість переходу на другий світ зростає, а я ще не заасекурований.

Почав я вже розвідуватись: як і що. Требаж перше добре знати права і обовязки, заки чоловік положить свій підпис на полісі і зачне платити обезпеченеві рати.

— Як думаете? Чи мені заасекуруватись?

— Обовязково — відповідає один знайомий. — Я давно вже це зробив

— У „Карпатії"?

Знайомий подивився на мене опочутливо-насмішливо і похитав головою.

— Видно, ви зовсім не орієнтуєтесь у тій матерії. Я в таких справах не можу руководитись патріотизмом. Тут іде про забезпечення рідні.

— Не розумію...

— Ясне, як парасоль. „Карпатія" за слаба фінансово, щоб могла дати запоруку.

— Якжеж може бути сильна, коли ми будемо обезпечуватись у чужих?

— Отже власне. Треба перше зібрати багато обезпечень...

— А тоді і ви заасекуруєтесь!?...

— Очевидно. Волю, пане добродію, піддержувати рідну, пане добродію, інституцію, як чужу. Але — капітал і запорука передовсім!

Не дуже я був мудрий з такого виснення, адже хтось мусить перший обезпечитися, але не випадало розпитувати. Знайомий — людина поважна і досвідчена, а я — ляік.

Здибав ще одного знайомого.

— Ви обезпечені?

— Очевидно.

— А де?

Назвав якусь заграничну фірму.

— Чому не в нашій „Карпатії"?

— Ви знаєте, сам не знаю... Властиво, то я заасекурувався в розпуки

— З розпуки?!...

— Так, з розпуки. Не міг спекатися аґента. Я до бюра — він за мною, я до дому — він за мною. Заасекуруйтеся, пане інспектор, і заасекуруйтеся... Може вас — каже — трамвай потурбувати, авто переїхати, цегла вдарити, бандит забити. Нехай! — говорю йому. — Я смерти не боюся. Але як почав мені докучати, як почав лізти на очі, то я його більше боявся, як смерти. Взяв і — хай тебе лихо возьме — заасекурувався. А щодо нашої „Карпатії", то скажу вам правду: трохи страшно — внуж не будуть мати чим виплатити!...

Маючи такі інформації, я постановив собі твердо — заасекуруватися. Очевидно, в якійсь заграничній, великій інституції. Нехай наша рідна назбирає перше багато асекурацій, а тоді щойно може наш брат думати, чи можна буде йому евентуально... думати про асекурацію в ней.

Але... Не зашкодить, коли чоловік має робити інтерес з чужими, піти по інформації до своїх.

І я пішов до „Карпатії".

— Як стоїть справа з тими асекураціями? — питаю.

А директор:

— Чи ви знаєте, що таке реасекурація?

— Не знаю.

— А взаїмна порука?

— Догадуюся.

— Отже: всі асекураційні товариства роблять таку взаїмну реасекурацію і тому є взаїмна порука.

— Розумію. То значить...

— То значить, що нема ніякого ризика.

— А крім того, що ми все маємо до чужих більше довіря як до себе і в тім ціла біда.

— Так-так! — хитнув головою директор.

— Так-так! — хитнув я.

— Так-так! — махнув головою орел з ратушевої вежі...

Галактіон Чіпка.

ДИВОГЛЯДИ.

КОРОЛЬ НА ОДНУ ДОБУ.

У державній вязниці в Барцельоні сидить молодець, про якого недавно писали як про короля. 28. червня минулого року його проголосили королем Андори — тої маленької держави, що лежить між Францією та Еспанією. Назвав він себе Орісом І-им. Він — голяндець, столярський син. У гімназії найкраще знав танець. Замісць в університет, пішов до бару танцюристом. З Будапешту до Берліна і в Париж. У Парижі оженився з багатою дамою з Андори, Мармоновою, що для гарного хлопця розвелась зі своїм чоловіком. В Андорі відчинили обоє бар. Справи пішли так добре, що танцюрист обдумав плян, як проголосити себе королем. Заарештував епископа і президента республики, що могли виступити проти нього. Коли відділ еспанських вояків увійшов до Андори — панування Оріса І-го скінчилось. Тяглось воно добу. Тепер він танцює у барсельонській келії.

ГОЛЕННЯ В МОСКВІ.

У Москві, на Ярославському ринку, отрижії беруть за голення і кілька крапель кольонської води — 13 рублів 80 копійок. На запит, чому так дорого, господар підприємства відповідає:

— Наше підприємство приватне! Голимо і стрижемо не на підставі такси!

Так пише „Вечерняя Москва". Тепер ясно, чому стільки москвичів — бородатих.

НАЩАДОК СОБІСЬКОГО У ЗАХИСТІ ДЛЯ БІДНИХ.

Мадярська преса повідомляє, що в одному захисті для бідних у Будапешті живе 53-літній граф, що доказує генеальогічним деревом, як він походить у простій лінії від короля Яна Собіського. Він живе надією, що якась справжня княжна або американська мільонерка згодиться вийти за нього заміж.

СПОРТ.

МИСТЕЦТВО У. С. С.

ЧОРНОМОРЦІ — ТРИЗУБ 2 : 0 (0 : 0).

В чотиролітньому суперництві обох дружин уперше виграли Чорноморці, і то заслужено. Одначе Тризуб, позбавлений кількох добрих минулорічних змагунів, представляється все ще доволі корисно. Мотором усіх акцій є Чик. Чорноморці в теперішнім складі є незвичайно грізною дружиною і відіграють в цьогорічних мистецтвах хто зна чи не першу ролю. Напад по кращім віграннї та при більшій рухливості повинен бути найнебезпечніший у Львові. Поміч прапьовита. Ворота для переможців добули Петрівський і Кіндратів, для Тризуба Чик. Суддя п. Пропінський добрий. Видців 200 осіб.

СОКІЛ БІБРКА — СОКІЛ III 4 : 2 (2 : 2).

Слаба дружина з Бібрки перемогла дружину Сокола III., що грала ще слабше. Обі дружини виявляють нахил до брутальної гри. Суддя п. Сливка

„ДОВБУШ" У ЦЬОГОРІЧНИХ МИСТЕЦТВАХ БУКОВИНИ.

На Буковині грає визначну ролю спортове товариство „Довбуш", яке здобулося на власну площу і гуртує в собі найліпших українських спортовців У футбольовім мистецтві грає „Довбуш" визначну ролю і від нього залежало нераз, хто буде мистцем Буковини, хоч сам „Довбуш" не здобувся до нині ані разу на те, щоб осягнути мистецтво.

На Буковині, чи пак у Чернівцях істнують такі важніші спортові товариства: „Довбуш", у якім грають самі українці, „Макабі" (жидівський клюб), удержуваний і підпомаганий жидами, „Польонія", клюб удержуваний поляками, ЯСК („Робітники"), клюб удержуваний соц.-демокр. партією, „Чифири" (C. F. R.) — залізничники і „Драгош Вода", румунський клюб, у якого складі грають 2—3 румуни, решта жиди, поляки і 1 українці (Драган, Мельничук і Пентелейчук). Президентом цього клюбу є адвокат Винту, теперішній староста повіту Чернівці.

Перед 20. ц. м. стан мистецтв Буковини був такий: „Макабі" 11 точок, „Драгош Вода" 10, „Довбуш" 8, „Робітники" 5, „Залізничники" 4, і „Польонія" 2. Теоретично міг „Довбуш" здобути мистецтво, коли взяти під розвагу, що в теперішньому весняному сезоні побив „Польонію" і „Залізничників" 3 : 0, а інші клюби грали багато слабше.

Всі старання румунів ідуть на те, щоби „Драгош Вода" здобув мистецтво. І ось 20. м. м. відбулися дві стрічі: Макабі грала з Робітниками 0 : 0, а Драгош Вода виграв з Довбушем 7 : 2! Після цих змагань табеля мистецтв Буковини виглядає так: Драгош Вода 12 точок (ворота 29 : 11), Макабі 12 точок (18 : 10), Довбуш 10, Робітники 6, Залізничники 4, Польонія 2.

Поразка Довбуша була дуже неприємною несподіванкою для українців Буковини, тимбільше, що в українській дружині грають такі знамениті змагуни, як Мигайлюк (воротар), Лесько (оборона), Бойчук (біґун), молодий хлопець, який грає незвичайно гарно. І щож за причина цеї програної? Про це оповідають таке: Секційний Довбуша п. Ширей саме тепер здає іспит з румунської мови (він урядовець маґістрату), а його жінка, що є також урядничкою в маґістраті, перепала при цім іспиті передше і її мали б віддалити зі служби. Головою Драгош Води староста Винту був головою іспитової комісії. — Грачі Лесько і Рибак також залежні; перший є урядовцем, другий інкасентом автобусів у маґістраті; доля їх обох залежить від висліду іспиту. Осьтут, як кажуть, причина поразки Довбуша і вислід мечу з 20. м. м., про який говорили цілі Чернівці вже кілька днів перед стрічею цих дружин.

Буковинець.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Український Народній Театр ім. І. Тобілевича, під арт. пров. Й. Стадника.

Комарно:

7. V. „Таваріш“.
8. V. „Корневільські дзвони“.
9. V. „Бешкет у раю“.
10. V. „Залізна Острога“,
11. V. „Пепіна“.
12. V. „Серед бурі“.

Великий Міський Театр.

Вівторок, 7. V. год. 7·30 веч. Ревія Західного Союзу.
Середа, 8. V. нечинний.

Театр Ріжнородностей.

Вівторок, 7. V. год 7·30 веч. „Теорія Айнштайна“.
Середа, 8. V. год. 7·30 веч. „Теорія Айнштайна“.

Цирк Станевських, площа Бема.

Вівторок, 7. травня, дві вистави в год. 4·30 попол. і 8·15 веч.
Середа, 8. травня, дві прощальні вистави: в год. 4·30 попол. і 8·15 веч.

Кіна.

АДРІЯ: „Магараджа“.
АПОЛЬО: „Недокінчена симфонія“.
АТЛЯНТИК: „Дівчата в одностроях“
ВАНДА: „Історія гріху“ та „Бастер наварив пива“.
ҐРАЖИНА: „Нові люди.“
КАСІНО: „Вондер-бар“ (Дольорес дель Ріо).
КОЛІСЕЙ: „В путах шантажиста“ та ревія „У нас маєте наче в автоматі“.
КОПЕРНИК: „Баль у Савою“ (Джіта Альпар, Ганс Ярай).
МАРУСЕНЬКА: „Жид Зіс“ (Конрад Файт).
МІРАЖ: „Твої уста говорять неправду“, „Навіщо працювати?“ (Фліп і Флап)
МУЗА: „Мальована заслона“ з Ґретою Ґарбо.
ПАКС: „Син джунґлів“ та додатки.
ПАЛЯС: „Проданий голос“ (Шмідт).
ПАН: „Їх ночі.“
РАЙ: „Світ сміється“ (большевицька комедія).
СВІТ: „Буря на світанку“, „Бастер Кітон посередник кохання“.
СОНЦЕ: „Ніч у Каїрі“ та ревія.
СТИЛЕВЕ: „Спокуса диявола“ (Хозе Мохіка), ревія: „Ай, ай, ай, нарешті май“.
УТІХА: „Шпіон ч. 13.“ і ревія.
ХИМЕРА: „Розсміяні очі“ (Шерлі Темпль).

Закордонне радіо.

Вівторок, 7. травня 1935.

Відень (506,8) 12·00 Концерт, 17·30 Спів (Тавше барит.), 20·00 Нар. пісні, 22·15 Марші та вальси, **Братислава** (298,8) 15·55 Концерт, 18·00 Суч. танк. музика, 19·10 Словацький гумор, **Мор. Острава** (269,5) 19·35 „Сверщок у запічку“ оп. Гольдмарка на осн. Діккенса, **Прага** (470,2) 17·40 Діточий хор, 18·20 Пісні Бранса та Пфіцнера (Гаслер, сопр.), **Париж** (1648) 12·15 Концерт, 20·30 „Наполеон юнік“ песа Райналя, **Білгород** (437,3) 13·15, 22·15 Пісні, 18·00 Концерт, **Рига** (514,6) 19·20 Лотиські пісні, **Берлін** (356,7) 14·15 Популярна музика, 16·00 Танки одного століття (1800 — 1900), 19·00 Генделеві твори, 19·20 Пісні Веца (Егерт барит.), 22·40 Бахові твори, **Франкфурт** (251) 16·00 Пісні, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·40 Нім. пісня 4-х століть, **Кельн** (455,9) 12·00 Концерт, 14·15 Інстр. муз., 16·00 Солісти (сп., муз.), 21·00 Бахів вечір, **Мінхен** (405,4) 13·15 Концерт, 19·20 Цитристи, **Будапешт** (550,5) 18·40 Мад. пісні в супр. циг. орх., 21·05 Концерт, **Міляно** (221,2) 11·30, 14·15, 19·15 Легка музика, 20·50 „Ля сіньоріна сенца мотоpe“ ком. Мартіно, **Рим** (420,8) 17·30 Легка музика, 20·50 Евр. концерт.

Середа, 8. травня 1935.

Відень (506,8) 17·30, 21·20 Форт. ресітал Шіфмана та Клявд. Арав, 19·20 Парада пробоєвиків, 22·10 Концерт, **Мор. Острава** (269,5) 18·05 Пісні, **Прага** (470,2) 10·15 Сальон. музика, 15·55 Військ. орх., 19·25 Чеська пісня — кантата Сметани до поеми Гвезди, **Париж** (1648) 20·00 Оп. музика, **Берлін** (356,7) 12·00, 14·15 Концерт, 18·00 Музика, спів, 20·45 Моцарт — Бетовен (муз., спів), **Кеніствустергавзен** (1571) 14·00 Муз. всячина, 19·00 Соната ф-дур на віольонч. і форт. Бранса, **Кельн** (455,9) 20·45 Суч. муз., **Ляйпціґ** (382,2) 16·00 Солісти (муз., сп.), **Мінхен** (405,4) 13·15 Квартет, 15·20 Три пісні до слів Гетого (супр. віольонч., форт.), 16·10 Пісні 16. і 17. ст. (Ляніє-Шуберт, сопр.), **Будапешт** (550,5) 12·05 Циг. орх., 17·40 Танк. музика, 19·00 Два фортепіяни, **Міляно** (368,6) 11·30 Легка музика, 20·50 „Ля Чіта Роза“ оперетка Раншата. **Рим** (420,8) 13·05 Концерт, 22·30 Легка музика.

Львівське радіо.

Вівторок, 7. травня 1935.

6·30 Раніша авд., 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 8·05 Авд. для новобранців, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґічні вістки, 12·05 Концерт орх., 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Доніцетті — Беліні з гр. пл., 13·50 З ринку праці, 13·55 Експорт. 14·00 Легкий концерт з гр. пл., 15·35 Біржа, 15·45 Концерт камер. орх., 16·30 Листи від дітей, 16·45 Фрагменти з мало відомих фр. опер із гр. пл., 17·00 Скринька ПКО, 17·15 Солісти (муз., Май барит.), 17·50 Куток мови, 18·00 Концерт хору Юранда, 18·15 Фільм. фрагмент Ю. Тепи, 18·30 Реклям. концерт, 18·45 Сп. ресітал Франки Віччі (сопр.) у супр. форт., 19·15 Голод мельодії, фейл. К. Брольчика, 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Форт. твори, 19·50 Акт. фейл., 20·00 Зоря не хоче крутити — муз. авд. (вес. фільм. мельодії), 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Концерт симф. орх., 22·00 Ол. Тансман: Серенада на скр., віольончелю та форт., 22·30 Бюро студіїв розмовляє зі слухачами, 22·45 Джез. музика.

Середа, 8. травня 1935.

6·30 Раніша авд., 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд для шкіл, 8·05 Авд для новобранців. 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольоґ. вістки, 12·05 Тріо (муз. сп.), 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Оп. фраґм. з гр. пл., 13·55 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Сальон. орх., спів, 16·30 Треті клюбові збори — Зі світа дівчат, 16·45 Музика з гр. пл., 17·00 Політика евр. держав після війни, 17·15 Суч. музика для недовірків (гутірка із гр. пл.), 17·50 Від зорі до атому, 18·00 Концерт гармоністів, 18·15 По сусідськи — веселий скеч, 18·30 Почт.-техн. скринька, 18·40 Сільва рерум, культ. мист. життя, 18·45 Славянський вечір у вик. оп. арт. Рейхана, 19·15 Про те, як сухопутні щурі стають моряками (турист.-спорт. фейл.), 19·25, 19·30 Спорт. вістки, 19·35 Тад. Ольша співає свої пісоньки, 19·50 Акт. фейлєтон, 20·00 Оп. фраґм., 20·15 Міцкевичівський вечір із Вильна, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Літературні хвилини, 21·40 Пісні сп. Едв. Бендер, 22·00 Реклям. концерт, 22·15 Концерт сальон.-танк. орхестри.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·25—5·28 зол.

Нім. марка 1·95—2·02, фр. франки 34·80—35·05, шв. франки 171·30—172·00, фунти стерлінги 25·30—25·60, австр. шілінги 99·50 — 101, чеські корони 21·70—22·00, рум. леви 32·00—33·50, лірм 43·00—43·75.

Золото: Доляри 9·08—9·15, Франки фр. 34·40—34·80, Дукати 82·50—83·50, Корони 36·60—36·80, Рублі 46·00—47·75, 1 гр. зол. 5·92·44.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50. Фльорени 0·85, 1 гр. ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Г. К. З. 44·50—46·25, 5 проц. дол. Б. Г. 51·50—53·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 44·00—45·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 47·00—48·50, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—53·50, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Премівки.

Долярівки 53·00 — 54·50, Інвестиційна 104·00—107·50, Будівельна 43·00—45·00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 6. травня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 кг. масла франко маґазин	2·50 зол.
1 л. молока	0·16 „
1 л. сметани	0·80 „
1 к. яєць	2·90 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 25 сот.

Тенденція на масло та яйця сильна, на молоко і сметану вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що від 6. V. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 40 дкг.	за 1 кг.	2·20 зол.
Мол. однор. кури 1. кл.	„	0·90 „
Старі кури „	„	0·80 „
Пантарки „	„	1·50 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Курята приймає покищо без приділу.

Когутів, качок, гусей, індичок та індиків зогляду на кінець сезону не приймає.

Гарні й дешеві книжки

Видавничої Спілки „Діло“

	ціна	почтова пересилка
Др. Е. Олесницький: **Сторінки з мого життя І.**	1·90 зол.	0·30
Василь Софронів: **Липнева отрута**	1·40 „	0·30
Евген Чикаленко: **Спогади Частина І. ІІ. ІІІ.** Окрема частина по зол 1·50	4·50 „	0·50
Ст. Левинський: **З японського дому**	1·50 „	0·30
М. Рудницький: **Між ідеєю і формою**	1·50 „	0·30
Е. Бронте: **Буреверхи,** переклав М. Рудницький	1·50 „	0·30
Проспер Меріме: **Блакитна кімната та інші оповідання,** переклав Василь Софронів	0·95 „	0·25
Альфонс Доде: **Маціцький,** із французької мови переклав М. Рудницький	1·00 „	0·30
Володимир Островський: **Сміх землі**	0·80 „	0·15
Микола Матіїв Мельник: **Крізь дим і згар**	0·50 „	0·15
Гордій Брасюк: **Безпутні**	0·50 „	0·15
Михайло Возняк: **Шевченко і княжна Рєпніна**	0·80 „	0·15
Михайло Возняк: **Белей і Кониський**	0·50 „	0·15
Др. Ст. Баран: **Новий самоуправний закон**	0·80 „	0·15

Дістати можна у Видавничій Спілці **„Діло“ Львів, Ринок 10** та у всіх книгарнях.

ПОДЯКА.

Невблагана смерть забрала нам Найдорожчу Подругу, Маму та Бабуню, **Пелагію з Волинців Фільцову,** полишаючи нас у смутку й невтишному болю. У нашому великому горі стрінуло нас від Наших Друзів та Знайомих багато сердечности та спочувань, що були для нас частинною розвагою в тому болючому ударі. Тож складаємо Їм найсердечнішу подяку за Їхні глибокі спочування. Зокрема дякуємо за провід у похоронах Всч. ОО.: канонікові Мокієві Васильkевичу, катехитові Петрові Голинському, пароховi Володимиру Маселкові та д-рові професорові Стефанові Грабові. Крім цього дякуємо хорам: Укр. Дівочої Гімназії, Укр. Державного Семинара, Бояна та Укр. Державної Гімназії за звеличання співом сумних обрядів. Дякуємо ВПов. П. Редакторам, що помістили посмертні згадки. Вкінці дякуємо Всім ВП. Знайомим та Приятелям, що так численною приявністю дали доказ Своїх почувань для нас та пошани для Покійної. Всім Їм щире від душі — Спасибіг.

Іван Фільц, муж.

Д-р лікар Іванна Вітошинська-Кочепашева донька, Д-р Михайло Фільц адвокат, Омелян Фільц адвокат, Д-р інж. Кость Фільц, інж. Володимир Фільц сини, суддя Василь Кочепаш зять, Ярослава, Теофіля, Мілька і Іванна невістки. Борис і Олег Вітошинські, Роман, Орест, Зденко, Юрко, Христина, Іванна і Богдана Фільци та Іван Кочепаш внуки.

ОПОВІСТКИ.

Членам львівської філії „Учительської Громади“ до відома: Товариські сходини Членів товариства будуть відбуватися **10. дня кожного місяця.** — Перші такі сходини відбудуться 10. V. (в пятницю), — в домівці Товариства.
1529 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

10.000 мужеських сорочок продає від зол. 2·26 Новочасна вирібня **„Ренома“,** Львів, Сонішна 9. 1510 3—22

Спеціяльна вирібня ПІЖАМ, БОНЖУРОК, ДРЕССІНҐІВ, детайлічно по гуртових цінах. — **Руд-Стар,** Львів, Сербська 17. II. 1391 10—20

Найдешевше продає скло й порцеляну **Вільнер,** Львів, Скарбківська 1. 3-5

фортепіяни, піяніна світових вирібней на складі, Марецький, Баторія 7. 4-11

Панну-субєкта з практикою прийме негайно споживча крамниця. Кавція або поручення. Винагорода за умовою. Зголошення: Анна Коваль, Кохановського 104. 1519 2—2

фортепіяни, короткі, мало грані, дешево продає, міняє, Ганак, Пілсудського 21, перший поверх. 2/25 2—7

В.трівки імпреґновані, найдешевше джерело: „Палюм“, Гетманська 22. побіч Музею. 1452 2—7

За поміч у домашніх заняттях (на приходстві) дам самітній вдові або панночці повне удержання. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Приходство“. 1527

фортепіяни, піяніна найдешевше продає КУБЕССА, Ринок ч. 9, тел. 282-12. 1527 1—3

Кавалір, 26 літ, пристійний фаховець на посаді, 200 зол. місячно, реальність Львів річно дохід 2000 зол. шукає Українки, ціль подружа, з 7000 зол. майна щоби вміла провадити власну споживчу крамницю. Справа поважна. Зголошення „Діло“ „Кавалір“. 1524

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів. Ринок 10.